

Behavior of Thai Tourists toward Tai Dam Cultural Village of Khao Kaew sub-district, Chiang Khan district, Loei province

Nareerat Sukrat¹, Siriwimon Kongmanee¹, Sudarat Moonphia¹ and Preeyaporn Pichitranon^{1*}

Received: 7/6/2024, Revised: 23/6/2024, Accepted: 26/6/2024

Abstract

The purpose of this research is to study Thai tourists' behavior toward Tai Dam Cultural Village, Khao Kaew Sub-district, Chiang Khan District, Loei. This is a quantitative study. The research tool is a questionnaire used to collect data from 400 tourists traveling the Tai Dam Cultural Village, Khao Kaeo Sub-district, Chiang Khan District, Loei. The statistics used in data analysis included frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research results found that most of the respondents were female, aged 20-30 years, married, a bachelor's degree level of education, a career in private business, and a monthly income of 30,000 baht or more. The purposes of tourism were recreation and first-time travel by a private car. The trips typically included 2 - 3 people, took place on weekends, and incurred travel expenses of 1,001 - 3,000 baht. The level of opinions about tourism activities that affect the decision to travel to the Tai Dam Cultural Village was high overall. The opinions on tourism activities that affect the decision to travel to the village, ranked from highest to lowest, are as follows: first is the performance aspect, followed by the arts and culture aspect, and educational learning and play, respectively.

Keyword: tourist behavior; Tai Dam cultural village; Loei province

¹ Faculty of Management Science, Loei Rajabhat University 42000

* Corresponding author, email: ploydojo@hotmail.com

พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

นริรัตน์ สุขราช¹, สิริวิมล กองมณี¹, สุดารัตน์ มูลเพ็ญ¹ และ ปรียาพร พิษิตรานนท์^{1*}
วันรับบทความ 7/6/2567, วันแก้ไขบทความ 23/6/2567, วันตอบรับบทความ 26/6/2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ในการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 400 ชุด ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 20-30 ปี สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพธุรกิจส่วนตัว รายได้ต่อเดือน 30,000 บาทขึ้นไป พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว คือ เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งแรก วิธีเดินทางมาท่องเที่ยว คือ รถยนต์ส่วนตัว มีจำนวนสมาชิกที่รวมเดินทางมาท่องเที่ยว 2 – 3 คน ช่วงเวลาในการเดินทางคือ วันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์ – อาทิตย์) และมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว 1,001 – 3,000 บาท และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ อันดับแรกคือ ด้านการแสดง รองลงมาคือ ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านการศึกษาเรียนรู้ และด้านการละเล่น

คำสำคัญ: พฤติกรรมนักท่องเที่ยว; หมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ; จังหวัดเลย

¹ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 42000

* ผู้ประสานงานบรรณกิจ ติดต่ออีเมล ploydojo@hotmail.com

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่เติบโตและมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เพราะนอกจากจะสร้างรายได้ให้กับประเทศเป็นมูลค่าอันดับหนึ่งในด้านการค้าและการบริการของประเทศแล้วยังก่อให้เกิดการลงทุนธุรกิจที่ช่วยสร้างงานสร้างอาชีพได้ เช่น ที่พัก โรงแรม ร้านอาหาร ร้านขายของฝาก ของที่ระลึก รวมถึงการคมนาคมขนส่ง เป็นต้น ทำให้มีการกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ประเทศไทยเห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวว่าเป็นกลไกหลักสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ (Napapornjindapat, 2019) สำหรับการท่องเที่ยวในประเทศไทยนอกจากจะมีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามแล้ว การท่องเที่ยวยังเป็นแหล่งศึกษาศิลปะ และวัฒนธรรมก่อให้เกิดการสืบทอดวัฒนธรรม ทำให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมประเพณีประจำถิ่นของตน พร้อมใจกันเชิดชูทรัพยากรท้องถิ่นให้เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้มาเยือนทำให้เกิดการฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม (Phanjun, 2020 as cited in Sarayan, 2021) ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่มีจุดขายด้านวัฒนธรรมประเพณีประจำถิ่นที่นักท่องเที่ยวจะนึกถึงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยจะมีจังหวัดเลยเป็นอีกหนึ่งทางเลือกของนักท่องเที่ยว

จังหวัดเลยเป็นหนึ่งในจังหวัดที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเนื่องจากต้องการสัมผัสธรรมชาติบรรยากาศที่ดีของเมืองแห่งทะเลภูเขา มีอากาศหนาวเย็น เป็นแหล่งเพาะปลูกไม้ดอกไม้ประดับที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ รวมถึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น ผีตาโขน วัฒนธรรมไทดำ ซึ่งหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ อำเภอเชียงคาน ตั้งอยู่ในจังหวัดเลย เป็นหมู่บ้านที่ชาวไทดำเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้อพยพมาจากบริเวณเมืองตอนเหนือของประเทศเวียดนาม ในช่วงสมัยสงครามฮ่อ เมื่อปี พ.ศ. 2425 กลุ่มชาวไทดำได้กระจายถิ่นที่ตั้งไปตามจังหวัดต่าง ๆ เช่น เพชรบุรี ราชบุรี ลพบุรี และบางส่วนนั้นได้มาตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณหมู่บ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ปัจจุบันยังมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทดำ บ้านเรือนที่สร้างขึ้นตามแบบเอกลักษณ์ดั้งเดิมของชาวไทดำที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในอดีต นิยมเรียกกันในชื่อว่า กลุ่มชาติพันธุ์ไทดำบ้านนาป่าหนาดที่มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทดำ และภูมิปัญญาอันเป็นเอกลักษณ์ ควรค่าต่อการเรียนรู้ความแตกต่างที่สวยงามของชุมชนนี้ไปพร้อมๆ กัน ชุมชนไทดำที่ยังคงอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามที่หาชมได้ยากไว้ให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้และศึกษาความหลากหลายของวัฒนธรรมที่อยู่ร่วมกันในสังคมได้ต่อไป (CBT Thailand, n.d.)

หมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำบ้านนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เช่น นั่งรถอีแต๊กชมชุมชนผ่านผืนนาและภูเขา การแวะชม “ต้นปาง” เครื่องรางบูชาที่ศูนย์วัฒนธรรมไทดำ ชมผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอพื้นเมืองของดีบ้านนาป่าหนาด แวะซื้อของฝากของที่ระลึกผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของชุมชน การสวมใส่ชุดพื้นเมืองที่บ้านพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไทดำ ชมการเล่นพร้อมการแสดงพื้นบ้านชาวไทดำที่ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม การสาธิตและการร่วมทำ “หัวใจไทดำ” ของที่ระลึกยามนึกถึงชุมชนไทดำ การเข้าครัวทำอาหารพื้นเมืองรสแซ่บของชาวไทดำกับเมนู “จับผัก” และการให้บริการที่พักในรูปแบบโฮมสเตย์ เป็นต้น (CBT Thailand, n.d.)

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID 2019) ส่งผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทำให้ชุมชนวัฒนธรรมไทดำบ้านนาป่าหนาด รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอีกหลายแห่งประสบปัญหานักท่องเที่ยวลดลงเป็นจำนวนมาก ซึ่งในปี 2566 ยังคงเป็นปีของการฟื้นตัวจากการแพร่ระบาดของโควิด 19 และมีแนวโน้มกลับเข้าสู่ภาวะปกติมากขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งรัฐบาลได้มีนโยบายในการกระตุ้นให้มีการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ มากขึ้น โดยกระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวจับจ่ายใช้สอย ในพื้นที่

เมืองรองที่อยู่หลายจังหวัดทั่วประเทศ เพื่อการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่เมืองรองมากขึ้น โดยเน้นนำจุดเด่นของแต่ละพื้นที่มาใช้ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว อาจจะเป็นสถานที่สวยงาม หรือผลิตภัณฑ์ที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ รวมถึงอาหารและวัฒนธรรม ให้มีความหลากหลายและเพิ่มมูลค่า เช่น การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็นต้น (Royal Thai Government, 2023) แต่ด้วยในประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น หลังสถานการณ์โควิด 19 ส่งผลต่อความรู้สึกของคนไทยในการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ โดยจะเลือกเดินทางไปสถานที่ที่มีความปลอดภัยที่สุด ซึ่งพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังสถานการณ์โควิด 19 ได้เปลี่ยนแปลงไป คือ 1) เดินทางท่องเที่ยวในประเทศเป็นอันดับแรก 2) เดินทางท่องเที่ยวระยะใกล้โดยรถยนต์ส่วนตัว 3) เดินทางท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว Unseen ที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวไม่หนาแน่น ซึ่งเป็นความท้าทายในการปรับวิถีการดำเนินธุรกิจใหม่เพื่อตอบสนองต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเที่ยว (Saenkam, 2021)

ดังนั้นการที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้นั้น จึงต้องมีการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีความสนใจในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรมไทยที่บ้านนาป่าหนาด เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย ด้วยเหตุผลนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อหมู่บ้านวัฒนธรรมไทยดำ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เพื่อจะได้เข้าใจพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในหมู่บ้านวัฒนธรรมไทยดำ ซึ่งจะนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนวัฒนธรรมไทยดำที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อหมู่บ้านวัฒนธรรมไทยดำ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมไทยดำ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

3. การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ซึ่งกล่าวไว้ว่า พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว หมายถึง การกระทำหรือกริยาใด ๆ ของนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการท่องเที่ยวหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมทั้งกระบวนการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งเป็นตัวกำหนดการกระทำดังกล่าวเพื่อตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคลให้ได้รับความพึงพอใจระดับหนึ่งในการเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่นั้น ๆ โดยจะต้องพิจารณาวัตถุประสงค์ของการเดินทางท่องเที่ยว รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว บุคคลที่มีอิทธิพลหรือมีส่วนร่วมในการเดินทางท่องเที่ยว ประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยว ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยว (Waewkaew, 2014) อีกทั้งการแสดงออกของการกระทำกิจกรรมใด ๆ ก็ตามแบบคล้ายคลึงกันหรือบ่อยครั้งจนกลายเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม

หรือของตน โดยมีปัจจัยกำหนดการท่องเที่ยว อันได้แก่ ปัจจัยส่วนตัว เช่น รายได้ ทักษะคติ ประสบการณ์ สุขภาพ เป็นต้น และปัจจัยภายนอก เช่น ระบบเศรษฐกิจของประเทศ สังคม วัฒนธรรม การเมือง เป็นต้น (Akkarangkul, 2008)

Uthayan (n.d.) ได้เสนอรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวไว้ ดังนี้ 1) นักท่องเที่ยวที่เน้นความสนุกสนานจะเป็นนักท่องเที่ยวซึ่งเน้นความสำคัญในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพักผ่อนหรือการพักผ่อนทางร่างกาย 2) นักท่องเที่ยวแบบหาความเพลิดเพลิน จะเป็นนักท่องเที่ยวที่พยายามหาแนวทางเพื่อเพิ่มความจำในชีวิต 3) นักท่องเที่ยวมุ่งหาประสบการณ์ จะเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางเพื่อแสวงหาประสบการณ์ การสัมผัสวิถีชีวิตของผู้คนท้องถิ่นเพื่อเรียนรู้ความเข้าใจของผู้คนในท้องถิ่น 4) นักท่องเที่ยวแบบชอบทดลอง มีลักษณะที่เห็นเด่นชัดคือชอบการติดต่อพูดคุยกับคนในท้องถิ่น เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจในชีวิตการเป็นอยู่ 5) นักท่องเที่ยวที่ใช้ชีวิตแบบคนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวประเภทนี้ต้องการฝังตัวเองหรือใช้ชีวิตภายใต้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตเดียวกับคนท้องถิ่นนักท่องเที่ยวประเภทนี้จะใช้เวลาอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวอันเป็นเวลานานเพื่อจะศึกษาคนในท้องถิ่นนั้น ๆ

รูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวแบ่งตามลักษณะของพฤติกรรมการเดินทางแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักท่องเที่ยวและกลุ่มนักเดินทาง ซึ่งรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยแบ่งได้ 4 แบบ ดังนี้ (Jittangwatthana, 2012) 1) นักท่องเที่ยวแบบวันเสาร์หรือวันอาทิตย์เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในวันหยุดสุดสัปดาห์เพราะเป็นวันหยุดพักผ่อนสามารถเดินทางไปเที่ยวสถานที่ต่าง ๆ 2) นักท่องเที่ยวแบบเทศกาลเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวตามงานเทศกาลของจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย 3) นักท่องเที่ยวแบบฤดูกาลเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในฤดูกาลต่าง ๆ ของประเทศไทย คือ นักท่องเที่ยวฤดูหนาว นักท่องเที่ยวฤดูร้อน นักท่องเที่ยวฤดูฝน 4) นักท่องเที่ยวตามโอกาส เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวตามโอกาสที่ตนว่างอย่างมีความสุขสนุกสนาน ส่วนมากมักเป็นการลาหยุดยาว

องค์ประกอบของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวมีองค์ประกอบสำคัญ 7 ประการ คือ 1) เป้าหมาย หมายถึง พฤติกรรมนักท่องเที่ยวทุก ๆ พฤติกรรมจะต้องมีเป้าหมายในการกระทำ 2) ความพร้อม หมายถึง ความมีวุฒิภาวะและความสามารถในการทำกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มที่รัก ความผจญภัยนิยมโต้เขาป็นหน้าผาต้องมีความพร้อมทั้งสภาพจิตใจและร่างกาย 3) สถานการณ์ หมายถึง เหตุการณ์หรือโอกาสที่เอื้ออำนวยให้เลือกกระทำกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการ 4) การแปลความหมาย หมายถึง วิธีการคิดแบบต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่พอใจมากที่สุด สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง 5) การตอบสนอง หมายถึง การตัดสินใจเลือกสรรแล้วเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการเช่น นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางในช่วงวันหยุดนักท่องเที่ยวต้องวางแผนการเดินทางและจัดการดำเนินล่วงหน้าในการกระทำกิจกรรม 6) ผลลัพธ์ที่ตามมา หมายถึง ผลกระทำนั้น ๆ อาจได้ผลตามที่คาดหมายไว้หรือไม่ก็ตรงข้ามกับความคาดหวัง 7) ปฏิกริยาต่อความหวัง หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งทีกระทำลงไปไม่บรรลุเป้าหมายที่ต้องการจึงต้องกลับมาแปลความหมายไตร่ตรองเพื่อเลือกหาวิธีใหม่ ๆ มาตอบสนองความต้องการ

ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ได้แก่ 1) อายุ (Age) 2) ครอบครัว (Family) 3) อาชีพ (Occupation) 4) รายได้ (Income) 5) การศึกษา (Education) 6) ค่านิยมและรูปแบบการดำรงชีวิต (Value and Lifestyle) และองค์ประกอบสำคัญของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวประกอบด้วย ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว ช่วงเวลาที่มาท่องเที่ยว ความถี่ในการเดินทางท่องเที่ยว พาหนะที่ใช้ในการ

เดินทาง และค่าใช้จ่ายในการมาท่องเที่ยว (Petchprom, 2011 as cited in Yordchim & Kaewnuch, 2024)

Tourism Authority of Thailand (n.d.) ได้จัดทำโครงการศึกษาแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยจากสถานการณ์ COVID-19 เพื่อทราบถึงข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เปลี่ยนแปลงไปท่ามกลางบรรยากาศการแพร่ระบาดของ COVID-19 และเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวภายในประเทศที่สามารถตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนไปของนักท่องเที่ยว พบว่า 1) รูปแบบการเดินทาง มีสัดส่วนการใช้รถยนต์มากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มที่เดินทางเป็นครอบครัว 2) การเลือกจุดหมายปลายทางที่ใกล้ขึ้น ร้อยละ 43.59 เลือกจุดหมายปลายทางภายในจังหวัด 3) ระยะเวลาการท่องเที่ยว จำนวนวันต่อทริปเปลี่ยนเป็นเดินทางเพียง 1 วัน (ไม่ค้างคืน) มากที่สุด 4) ความถี่ในการเดินทางท่องเที่ยว ลดลง ร้อยละ 68.54 เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ 1-2 ครั้งต่อปี 5) งบประมาณที่ใช้ มีสัดส่วนภาพรวมของการใช้จ่ายที่ลดลง แต่มีค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นในหมวดหมู่ของการเดินทางหรือค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการต้องระมัดระวังมากขึ้น (มุมมองจากการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น เลือกร้านอาหารที่มีคุณภาพดี มีมาตรฐานมากขึ้น สรุปได้ว่า พฤติกรรมนักท่องเที่ยว เป็นการแสดงออกของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้สินค้าและบริการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว รวมทั้งกระบวนการในการตัดสินใจที่มีผลต่อการแสดงออกทางด้านร่างกายและจิตใจของนักท่องเที่ยว

4. ระเบียบวิธีวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 400 คน และทำการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling)

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัย ประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ประกอบด้วย 1) วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว 2) จำนวนครั้งในการเดินทาง 3) พาหนะในการเดินทาง 4) กลุ่มบุคคลที่ร่วมเดินทาง 5) ช่วงเวลาเดินทางมาท่องเที่ยว 6) ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว และส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ กิจกรรมด้านการแสดง กิจกรรมด้านการศึกษาเรียนรู้ กิจกรรมด้านการละเล่น และกิจกรรมด้านศิลปหัตถกรรม คำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ โดยระดับความคิดเห็นมากที่สุด ระดับ 5 ถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ระดับ 1

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลโดยการตรวจสอบทางด้านความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหา (content validity test) โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item – Objective Congruence) ซึ่งนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เพื่อหาดัชนีความสอดคล้องกับข้อคำถามกับวัตถุประสงค์พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องของ

ข้อคำถามมีค่าเท่ากับ 0.88 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.50 ตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ จากนั้น ทำการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ (reliability test) โดยทดลองเก็บข้อมูล (try out) จากกลุ่มเป้าหมายที่มีคุณลักษณะเหมือนประชากรในการวิจัยจำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาทำการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการยอมรับพิจารณาว่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.8 ซึ่งค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามได้ค่าเท่ากับ 0.96 แสดงว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรม ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล เพื่อนำผลวิจัยไปพัฒนาต่อไป ซึ่งระยะเวลาในการเก็บข้อมูล คือ 1 สิงหาคม 2565 – 30 กันยายน 2565 และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือวารสาร บทความ แนวคิดวิทยานิพนธ์ สื่ออินเทอร์เน็ต และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้ ส่วนที่ 1 ลักษณะข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การหาค่าความถี่ และร้อยละ ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การหาค่าความถี่ และร้อยละ ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลจากเกณฑ์ต่อไปนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 แสดงว่า ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 แสดงว่า ระดับความคิดเห็นมาก
- คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 แสดงว่า ระดับความคิดเห็นปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 แสดงว่า ระดับความคิดเห็นน้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 แสดงว่า ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 61.50 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 38.25 ตามลำดับ

อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 51.50 รองลงมา คือ อายุ 31-40 ปี จำนวน 83 คิดเป็นร้อยละ 20.75 อายุ 41-50 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.50 อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 9.75 อายุ 51-60 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.75 อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.75 ตามลำดับ

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 รองลงมา คือ โสด จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 40.20 แยกกันอยู่ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.25 หย่าร้าง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50 คน ตามลำดับ

ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา คือ ปริญญาโท จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และปริญญาเอก จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.75 ตามลำดับ

อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 รองลงมา คือ พนักงานบริษัท จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 ค้าขาย จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00 เกษตรกร จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 และข้าราชการ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ตามลำดับ

รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนที่ 30,000 บาทขึ้นไป จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 51.25 รองลงมา คือ 20,001-30,000 บาท จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 รายได้ 15,001-20,000 บาท จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 รายได้ 5,000 -10,000 บาท จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.57 รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00 รายได้ 10,001-15,000 บาท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.50 ตามลำดับ

5.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวคือ เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 รองลงมาเพื่อศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรม จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 เพื่อนเยี่ยมญาติพี่น้อง จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 เพื่อการประชุมสัมมนา จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 ตามลำดับ

จำนวนครั้งในการเดินทาง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งแรก จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 50.75 รองลงมา คือ มาเที่ยวครั้งที่ 2 จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 มาเที่ยวครั้งที่ 3 จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.75 และมากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 ตามลำดับ

วิธีเดินทางมาท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวิธีเดินทางมาท่องเที่ยว คือ รถยนต์ส่วนตัว จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 51.75 รองลงมา คือ บริษัทนำเที่ยว จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 รถจักรยานยนต์ จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00 รถเช่า จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 และรถโดยสารประจำทาง จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.25 ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกที่รวมเดินทางมาท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกที่รวมเดินทางมาท่องเที่ยว 2 – 3 คน จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.00 รองลงมา คือ เดินทางมาคนเดียว จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.75 เดินทางมา 4 – 5 คน จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.25 ตามลำดับ

ช่วงเวลาในการเดินทาง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีช่วงเวลาในการเดินทางคือ วันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์ – อาทิตย์) จำนวน 325 คน คิดเป็นร้อยละ 81.25 รองลงมาคือ ช่วงเทศกาลท่องเที่ยวของหมู่บ้านไทดำ จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75 ตามลำดับ

ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว 1,001 – 3,000 บาท จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.25 รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายไม่เกิน 1,000 บาท จำนวน 126

คน คิดเป็นร้อยละ 31.50 ค่าใช้จ่าย 3,001 – 5,000 บาท จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 22.25 ค่าใช้จ่าย 5,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ตามลำดับ

5.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

Table 1

Mean and standard deviation of opinions on tourism activities towards Tourism decisions of Tai Dam Cultural Village, Khao Kaeo Subdistrict, Chiang Khan District, Loei Province

Tourism activities	\bar{x}	S.D.	Interpretation
Average	4.15	0.56	high
Performance activities	4.22	0.65	highest
Saepang performance is a performance of the Tai Dam people organized to welcome tourists where tourists can join in dancing with the performers	4.24	0.97	highest
The Ba Slob dance is a group dance that has a culture from Laos which will be danced at auspicious events or festivities where tourists can join in dancing	4.21	0.73	high
Educational activities learning	4.13	0.71	high
Learning Tai Dam language From practicing reading Tai Dam characters	4.13	0.89	high
Learning and making Tai Dam hearts ready to take back as a souvenir to think about the Tai Dam community	4.14	0.80	high
Learning how to make bird and mouse charms and take them home as souvenirs which is believed to be a good lucky, stay cool and happy	4.13	0.86	high
Learning to cook local Tai Dam food such as Jup Pak, Som Shoot Curry, Aod Bon, etc.	4.14	0.86	high
Play activities	4.06	0.77	high
Riding a Mai Thok Thek which players choose a bamboo trunk with two branches to place their feet on which must be equal on both sides. Then the players stand on the branch of the tree. When walking, which foot should they lift. The hand must hold the bamboo stem lift that side.	4.04	0.92	high
Gob-gap play or walking which the players will stand on the bowl. Using your toes to grip the laces as if wearing both shoes, then pull the laces tight and ready to walk.	3.97	0.96	high

Table 1 (cont')

Tourism activities	\bar{x}	S.D.	Interpretation
The game of Makon Lod Buang is the throwing of a triangular cloth ball with a tail. Also known as Makon, go up and pass through the loop. In the past, Tai Dam people will be used to take chances in finding a partner.	4.05	0.90	high
Ingon (playing a con) Fonkan (Foncan) is a spoken language game played by young Thai Songdam, meaning playing the ball during and dancing accompanied by music.	4.19	0.81	high
Cultural activities	4.18	0.69	high
See an ancient house showing the clear identity of the Tai Dam people that is more than 100 years old. Its shape is curved into a tent. The top of the gable on the roof of the house is decorated with wood carvings shaped like buffalo horns or deer antlers.	4.21	0.75	highest
Demonstration of traditional weaving of Tai Dam people Also called "Sin Nang Han", it is a black Tai sarong, hand woven from real cotton, it is a unique product of the Tai Dam people.	4.13	0.85	high
Choosing to buy souvenirs that are unique to the Tai Dam people, such as decorative accessories, clothes, or bags.	4.19	0.77	high

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$, S.D.= 0.65) โดยเรียงลำดับความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวจากมากไปหาน้อยได้ อันดับแรกคือ ด้านการแสดง ($\bar{x} = 4.22$, S.D.= 0.65) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านศิลปวัฒนธรรม ($\bar{x} = 4.18$, S.D.= 0.69) อยู่ในระดับมาก ด้านการศึกษาเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.13$, S.D.= 0.71) อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการละเล่น ($\bar{x} = 4.06$, S.D.= 0.77) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านการแสดง ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงตามค่าเฉลี่ย คือ การแสดงแซปาง เป็นการแสดงของชาวไทดำที่จัดขึ้นเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถร่วมรำกับนักแสดงได้ ($\bar{x} = 4.24$, S.D.= 0.97) การเต้นบาสโลบเป็นการเต้นรำหมู่ที่มีวัฒนธรรมมาจากประเทศลาว ซึ่งจะเต้นในงานมงคลหรืองานรื่นเริงโดยนักท่องเที่ยวสามารถร่วมเต้นได้ ($\bar{x} = 4.21$, S.D.= 0.73) ตามลำดับ

ด้านศิลปวัฒนธรรม ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย อยู่ในระดับมาก โดย

เรียงตามค่าเฉลี่ย คือ ชมบ้านโบราณแสดงถึงอัตลักษณ์ที่ชัดเจนของชาวไทดำที่มีอายุกว่า 100 ปี ลักษณะโค้ง เป็นกระโจม ยอดจั่วบนหลังคาบ้านมีการประดับด้วยไม้แกะสลักเป็นกิ่งคล้ายเขาควาง หรือเขากวาง ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = 0.75) การเลือกซื้อของฝากที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทดำ เช่น เครื่องประดับตกแต่ง เสื้อผ้า กระเป๋า ผ้าพันคอ ถั้วดาวอินคา แจ่วดำ ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.77) การสาธิตการทำผ้าพื้นเมืองของชาวไทดำ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ซินนางหาญ” เป็นผ้าขึ้นไทดำที่ทอมาจากฝ้ายแท้เป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่นของชาวไทดำ ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.85) ตามลำดับ

ด้านการศึกษาเรียนรู้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย อยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่าเฉลี่ย คือ การเรียนรู้และทำหัวใจไทดำ พร้อมนำกลับไปเป็นของที่ระลึก เพื่อให้ระลึกถึงชุมชนไทดำ ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.80) การเรียนรู้การทำอาหารพื้นเมืองของชาวไทดำ เช่น จู้บผัก แกงหน่อส้ม อดบอน เป็นต้น ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.86) การเรียนรู้และทำตุ้มหมัก ตุ้มหนุ่ พร้อมนำกลับไปเป็นของที่ระลึก ซึ่งมีความเชื่อว่าเป็นเครื่องรางแห่งความโชคดี และอยู่เย็นเป็นสุข ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.86) การเรียนรู้ภาษาไทดำ จากการฝึกอ่านตัวอักษรไทดำ ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.89) ตามลำดับ

ด้านการละเล่น ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย อยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่าเฉลี่ย คือ อั้นกอน (เล่นคอน) ฟ้อนแกน (ฟ้อนแคน) เป็นภาษาพูดการละเล่นของหนุ่มสาวไทยทรงดำมีความหมายว่า การเล่นลูกช่วง และการฟ้อนรำประกอบดนตรี ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.81) การละเล่นมะกอนลอดบ่วง คือ การโยนลูกผ้าลักษณะสามเหลี่ยมมีหาง หรือที่เรียกว่า มะกอน ขึ้นไปให้ลอดห่วง ซึ่งในอดีตชาวไทดำ จะใช้ในการเสี่ยงทายหาคู่ ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.90) การชี้แจงแจ๊ะ (ไม้โถกเถก) หรือเรียกอีกชื่อว่าเป็นไม้ต่อขา ผู้เล่นเลือกถ้าไม้ไผ่ ที่มีกิ่ง 2 ลำ สำหรับวางเท้า ซึ่งต้องเสมอกันทั้ง 2 ข้าง จากนั้นผู้เล่นขึ้นไปยืนบนแขนงไม้ เมื่อเดิน ยกเท้าข้างไหน มือจะต้องจับลำไม้ไผ่ แล้วยกข้างนั้น ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = 0.92) การละเล่น ก๊อบแก็บ หรือการเดินกะลา โดยผู้เล่นจะยืนบนกะลา ใช้นิ้วเท้าคืบเชือกเหมือนกับใส่รองเท้าทั้ง 2 ข้าง ดึงเชือกให้ตึงพร้อมเดิน ($\bar{x} = 3.97$, S.D. = 0.96) ตามลำดับ

6. สรุปและอภิปรายผล

6.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20-30 ปี มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว รายได้ต่อเดือน 30,000 บาทขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Kamolisin & Kerdjan, 2021) การศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกรณีศึกษาวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมส่วนมากเป็นเพศหญิง ช่วงอายุ 20-30 ปี ระดับ การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และสถานภาพสมรส และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Thanam, 2021) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ศักยภาพการท่องเที่ยววิถีถิ่นบนฐานแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภออุ้มผาง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สถานภาพสมรส มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท ขึ้นไป

6.2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว คือ เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งแรก วิธีเดินทางมาท่องเที่ยว คือ รถยนต์ส่วนตัว มีจำนวนสมาชิกที่รวมเดินทางมาท่องเที่ยว 2 – 3 คน ช่วงเวลาในการเดินทางคือ วันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์ – อาทิตย์) และมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว 1,001 – 3,000 บาท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Kuhapensang, 2003) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวชายทะเลจังหวัดระยองของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า โดยมากใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะในการเดินทาง ส่วนใหญ่จะเดินทางมาในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพักผ่อน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Boontum & Bussaparoek, 2021) การศึกษาพฤติกรรมและแรงจูงใจในการตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ กรณีศึกษา จังหวัดสุรินทร์ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางเที่ยวเป็นแบบกลุ่ม 2-3 คน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Rachasee, 2019) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย ของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า นักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว 1,001 – 3,000 บาท

6.3 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ อันดับแรกคือ ด้านการแสดง รongลงมาคือ ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านการศึกษาเรียนรู้ และด้านการละเล่น ตามลำดับ เนื่องจากด้านการแสดง สามารถสะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชนเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากภายในสู่คนภายนอกผ่านการแสดงด้วยท่าทางการรำรำ คำร้อง ดนตรี และการแต่งกาย อีกทั้งยังเป็นการแสดงออกถึงความมีมิตรไมตรี และความยินดีในการต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยความจริงใจ ด้านศิลปวัฒนธรรม คงไว้ซึ่งวิถีชีวิตที่แสดงถึงอัตลักษณ์ที่ชัดเจนของชาวไทดำ ผ่านที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องใช้ที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทดำ ด้านการศึกษาเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึงวัฒนธรรม การดำรงชีวิต ทั้งในด้านของภาษา อาหารพื้นเมือง กิจกรรมที่สะท้อนถึงความเชื่อ เช่น การทำหัวใจไทดำ ตุ่มนก ตุ่มหนู ซึ่งมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต และความเชื่อ ของชาวไทยดำ ด้านการละเล่น ชาวไทดำมีประเพณีการละเล่นที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของชาติพันธุ์ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ได้จากการเข้าร่วมการละเล่นต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Rakkuae, 2017) แนวทางพัฒนาการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า แนวทางพัฒนาการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยว ด้านบริการการท่องเที่ยว และด้านการตลาดการท่องเที่ยว พบแนวทางพัฒนาที่สำคัญที่น่าสนใจ คือ การจัดกิจกรรมชมวิถีชีวิตในชุมชนเทศบาลตำบลนครชุมมีการจัดงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน จัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน เช่น ได้เรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของอาหารพื้นบ้าน เอกลักษณ์การแต่งกายอาชีพดั้งเดิมของชุมชน ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งการจัดกิจกรรมเหล่านี้ สามารถให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ได้ด้วยตนเองและยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์

ท้องถิ่นที่อาจจะหาชมที่อื่นไม่ได้ รวมทั้งสภาพของสิ่งแวดล้อมแบบดั้งเดิมไว้ให้มากที่สุดเพื่อเป็นส่วนช่วยดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่

7. องค์กรความรู้ใหม่

ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ที่ค้นพบจากผลการวิจัยมาใช้ในการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวของหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ซึ่งพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20-30 ปี มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว รายได้ต่อเดือน 30,000 บาทขึ้นไป มีวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว คือ เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งแรก วิธีเดินทางมาท่องเที่ยว คือ รถยนต์ส่วนตัว มีจำนวนสมาชิกที่รวมเดินทางมาท่องเที่ยว 2 – 3 คน ช่วงเวลาในการเดินทางคือ วันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์ – อาทิตย์) และมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว 1,001 – 3,000 บาท ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรมด้านการแสดง มีผลต่อการพิจารณาประกอบการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวมากที่สุด ซึ่งพบว่าพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวจึงมีความจำเป็นเพื่อใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดในการที่จะตอบสนองต่อความต้องการ และเพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจสูงสุด ชุมชนท่องเที่ยวจำเป็นต้องค้นหาหรือวิจัยพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อช่วยให้สามารถจัดกลยุทธ์และกิจกรรมทางการตลาดให้ตอบสนองความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม และเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวสามารถเลือกวิธี ตลอดจนรายละเอียดในการให้บริการที่ดี และเหมาะสมกับนักท่องเที่ยวให้เป็นไปตามที่นักท่องเที่ยวได้คาดหวัง โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและกลับมาใช้บริการท่องเที่ยวซ้ำ และพบว่ากิจกรรมด้านการแสดง มีผลต่อการพิจารณาประกอบการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวมากที่สุด ด้วยท่าทางการรำรำ คำร้อง ดนตรี และการแต่งกาย ทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ และเข้าใจ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ศิลปะ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญา จากการถ่ายทอดผ่านการแสดง กิจกรรมการแสดงของชุมชนควรเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วมในการแสดง เช่น การเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวออกมาฟ้อนรำ หรือมีส่วนร่วมในการแสดงต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน รวมถึงได้รับประสบการณ์ในการท่องเที่ยวที่แปลกใหม่ ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการจดจำ และเกิดความประทับใจ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

8.1.1 ควรปรับปรุงกิจกรรมด้านการละเล่นให้มีความหลากหลาย น่าสนใจ และยังคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของชุมชน

8.1.2 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวในวันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์ – อาทิตย์) จึงควรเพิ่มรอบการแสดงในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ เป็น 4 รอบ คือ 10.30 - 11.00 น. / 13.30 - 14.00 น. / 15.30 - 16.00 น. และ 17.30 - 18.00 น. เพื่อให้ นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเยี่ยมเยือนสามารถเลือกเวลาใน

การเดินทาง เพื่อชมการแสดงได้ โดยคนในชุมชนเป็นผู้แสดง และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการแสดง

8.1.3 กิจกรรมด้านการละเล่นบางกิจกรรม เช่น การขี่แฉ่งแฉ๊ะ หรือไม้โลกเถก การขี่กาโป๊ะ หรือเดินกะลา อาจทำให้นักท่องเที่ยวได้รับอุบัติเหตุหกล้ม ควรจัดเตรียมอุปกรณ์รักษาความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวขณะร่วมกิจกรรม เช่น สนับเข่า สนับศอก หมวกกันน็อคฯ เพื่อลดการบาดเจ็บหากเกิดอุบัติเหตุ

8.1.4 เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เดินทางมาท่องเที่ยวด้วยรถยนต์ส่วนตัว ชุมชนและเทศบาลตำบลเขาแก้ว สามารถนำข้อมูลไปใช้พัฒนาจุดจอดรถให้เพียงพอต่อการบริการ มีความสะดวก และปลอดภัย

8.1.5 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานเลย สามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ มาใช้ในการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

8.2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อให้ทราบข้อเสนอแนะ และนำมาปรับปรุง พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวต่อไป

8.2.3 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Akkarangkul, S. (2008). *Tourist behavior*. (In Thai). Klung Nana Wittaya Printing.
- Boontum, V., & Bussaparoek, M. (2021). A study of behavior and motivation toward intention to repeat to travel: A case study of Surin. *Journal of management science Review*, 23(2), 39–49.
- CBT Thailand. (n.d.). *Appreciating Chiang Khan through the Tai Dam community in Ban Na Paadad, Loei Province*. (In Thai). CBT Thailand.
<https://cbtthailand.dasta.or.th/webapp/reviewTravel/content/1/>
- Jittangwatthana, B. (2012). *Tourist behavior*. (In Thai). Fern Kha Luang Printing.
- Kamolsin, C., & Kerdjan, O. (2021). Study of behavior and satisfaction of cultural tourists A case study of Wat Si Uthumphorn, NongKrot Sub district, Muang District, NakhonSawan Province. *Journal of Pacific Institute of Management Science (Humanities and Social Sciences)*, 7(3), 492–503.
- Kuhapensang, P. (2003). *Factors Associated to the Decision Making Behavior of Thai Tourists in Visiting the Beach of Rayong Province* [Master's thesis, Srinakharinwirot University]. iThesis. http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Man/Pichet_K.pdf
- Napapornjindapat, P. (2019). *The Behavior of Thai Tourists that have an Intention to Travel to Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan Province* [Master's thesis, Bangkok

- University]. DSpace at Bangkok University.
http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/4238/3/pitchayanan_napa.pdf
- Rachasee, K. (2019). *Factors influencing tourism of Phu Kradueng National Park, Loei Province of Thai Tourists* [Master's thesis, Ramkhamhaeng University]. ba-abstract.
- Rakkuae, S. (2017). Development guidelines for the promoting cultural tourism of Nakhon Chum sub-district Municipality, Muang Kamphaeng Phet District, Kamphaeng Phet Province. In *The 4th National Conference KPRU. 22 December 2017* (pp. 869 - 880). Research and development institute Kamphaeng Phet Rajabhat University. <https://research.kpru.ac.th/sac/fileconference/9422018-05-01.pdf>
- Royal Thai Government. (2023, December 13). *Prime Minister News*. (In Thai). Royal Thai Government. <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/76069>
- Saenkam, B. (2021). The behavior of Thai tourists after COVID 19 situations. *Journal of liberal arts and service industry*, 4(1), 160–167. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/JLASI/article/view/246378/168218>
- Sarayan, M. (2021). Creation of Video for Promotion of Tourism in Ban Nai Dong, Tha Yang District. *Journal of Communication STOU*, 11(1), 1–12.
- Thanam, R. (2021). The potential of rural tourism based on creative tourism in Umphang district, Tak province. *Dusit Thani College Journal*, 15(1), 304–317.
- Tourism Authority of Thailand. (n.d.). *Thai travel behavior in Covidmosphere*. (In Thai). Tourism Authority of Thailand. <https://tatreviewmagazine.com/article/thai-travel-behavior-in-covidmosphere/>
- Uthayan, C. (n.d.). *Tourist behavior*. (In Thai). Wordpress. <https://touristbehaviour.wordpress.com/1/>
- Waewkaew, T. (2014). *Tourism behavior of Thai tourists travelling to Korea or Japan* [Master's thesis, Rajamangala University of Technology Thanyaburi]. DSpace at Rajamangala University of Technology Thanyaburi. <http://www.repository.rmutt.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2647/1/RMUTT-147710.pdf>
- Yordchim, A., & Kaewnuch, K. (2024). Analysis of the Needs of Cultural Tourists of the Silver Age in Uthai Thani Province. *Christian University Journal*, 30(2), 1–17. <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/CUTJ/article/view/263803/182702>